

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У 2024–2025 Н. Р.

Метою географічної освіти в закладах загальної середньої освіти є формування в учнів ключових і предметних компетентностей, а також географічної культури як необхідної якості людини, що перебуває в умовах глобалізованого світу, як частини загальнолюдської культури.

Нова українська школа потребує висококваліфікованого вчителя нового типу, який спроможний працювати в умовах динамічних змін, володіє сучасними методиками, спрямованими на формування в учнів оцінювального ставлення до навколишнього світу, подій і явищ, умінь застосовувати набуті природничо-наукові знання та навички дослідницької діяльності для пояснення явищ природи, забезпечення власного та суспільного добробуту, збереження здоров'я, цивілізованої взаємодії в довіллі.

У 2024–2025 навчальному році пріоритетними є такі напрями освітньої діяльності:

- продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» – упровадження у 7 класах нового Державного стандарту базової середньої освіти;
- подолання втрат у навчанні, зумовлених спочатку тривалими карантинами, потім – військовою агресією рф на території нашої держави;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції, розвиток навичок інформаційної гігієни під час війни;
- просвіта з питань особистої безпеки;
- психологічна підтримка учасників освітнього процесу.

Заклад освіти може самостійно визначати структуру навчального року та форми організації освітнього процесу. Зокрема, з огляду на те, наскільки навчання в умовах війни вплинуло на психічний стан та інтелектуальний розвиток учнів, чи є в них освітні втрати, якою є безпекова та енергетична ситуація тощо.

З метою виявлення втрат у навчанні рекомендуємо на початку навчального року виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу, визначити необхідність організації традиційного повторення вивченого матеріалу за минулий рік, запровадити коригувальне навчання. Це дозволить з'ясувати навченість учнів, їхню готовність до засвоєння нового змісту, а також допоможе визначити оптимальні умови для планування й організації подальшого освітнього процесу.

У календарно-тематичному плануванні необхідно передбачити достатню кількість навчального часу для повторення і проведення діагностування результатів навчання за попередній рік. Спосіб діагностування залишкових результатів навчання педагог обирає самостійно. Результати діагностування не підлягають обліку і не враховуються під час оцінювання за перший семестр.

Нині, в умовах воєнного стану, платформа «Всеукраїнська школа онлайн» стала ще більш актуальною: використання навчальних матеріалів, розміщених на платформі, в освітньому процесі сприятиме рівному доступу до освіти школярів, які перебувають на території України, зокрема й на тимчасово окупованих територіях, чи за кордоном. Також ці матеріали будуть корисні й для вчителів: у ході підготовки до уроку чи організації змішаного навчання.

Географія є не тільки джерелом нових відомостей про Землю, а й основою для формування гуманістичного світогляду, виховання дбайливих господарів, любові до рідного краю, набуття вмінь і навичок адаптації до навколишнього середовища, адекватної поведінки в ньому. В ексклюзивному випуску «Реальної історії» Акім Галімов продемонстрував російські підручники з історії та географії, привезені з

деокупованих територій України. І те, що написано в цих підручниках, – небезпечна зброя: <https://youtu.be/W52LYtBh65k?si=4dSmyhjWbqmDNBz4>

Патріотизм в інформаційному просторі є ціннісною рамкою для боротьби з дезінформацією і ворожим фейкотворенням. Він має базуватися на критичному мисленні, протистояти тоталітарним тенденціям, конспірологічному мисленню, дводумству, безпідставному колективному нарцисизму та суспільній поляризації. Патріотизм потрібен і для перемоги, і для повоєнного відновлення країни. Загальна здатність протидіяти викликам ворожої пропаганди та дезінформації попри все зростає. Велику роль у цьому відіграють проекти, спрямовані на розвиток медіаграмотності українців. Інформаційна гігієна – область людських знань, що вивчає закономірності впливу на організм людини та суспільне здоров'я інформаційних потоків.

Повномасштабна війна російської федерації проти України критично впливає на стан психологічного здоров'я учасників освітнього процесу та безпосередню організацію навчання. За останній рік значно погіршився психологічний стан здобувачів освіти.

Рекомендуємо вчителям під час уроку впроваджувати психологічні хвилинки, що допоможуть здобувачам освіти впоратися зі стресом, його наслідками, емоційно налаштуватися на урок, плідну роботу, завдяки чому створюватиметься сприятлива атмосфера, яка дасть змогу розслабитися, зняти емоційне напруження, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту, що є природним механізмом стабілізації. Для психологічної підтримки варто скористатися матеріалами, що розміщено на сайті МОНУ за покликанням: <http://surl.li/bwzok>.

Курс «Географія. Материка й океани» для 7-го класу є логічним продовженням курсу географії шостого класу та значною мірою базується на його матеріалі.

Головна мета вивчення географії у 7-му класі – формування географічних знань про природу материків та океанів, їх цілісність і диференціацію, населення та його життєдіяльність у різних природних умовах. Водночас розширюються знання про географічну оболонку та її компоненти. Зміст курсу створює необхідну основу для розуміння учнями ролі географічної оболонки в житті людей, впливу суспільства на природні умови, розвитку ціннісного ставлення до природи та її пізнання тощо.

Більшість практичних робіт виконується на основі використання різноманітних тематичних карт атласу та контурних карт. Уміння працювати з різними за змістом картами є одним з найважливіших показників якості підготовки учнів під час вивчення географії материків та океанів. Необхідно вдосконалювати здатність і готовність до використання географічних знань та вмінь у повсякденному житті для соціально відповідальної поведінки в навколишньому середовищі, його збереження, адаптації до умов проживання на певній території; самостійного оцінювання рівня впливу людини на природу материків та океанів, безпеки довкілля як сфери життєдіяльності людини; вирішення конкретних практичних завдань.

Опановування вмінням застосовувати різні джерела географічної інформації (картографічні, статистичні, геоінформаційні ресурси) для пошуку, інтерпретації та демонстрації різноманітних географічних даних, формування на цій основі ключових компетентностей.

Суть компетентності в освіті полягає в розвитку в учнів не тільки знань, а й умінь і навичок, необхідних для ефективного функціонування в різних сферах життя. Компетентність включає в себе також цінності, мотивацію та здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Це комплексний підхід, спрямований на всебічний розвиток особистості, здатної до критичного мислення, самостійного прийняття рішень та ефективної комунікації.

Географія – наука, що потребує оновлення інформації щохвилино, тому потрібно ознайомитися з інтернет-ресурсами, що дозволять використовувати найновішу

географічну інформацію Інструкція щодо ознайомлення з електронними версіями фрагментів підручників «Географія» (7 клас): <https://lib.imzo.gov.ua/>.

Презентації авторських концепцій підручників, поданих на конкурсний відбір для здобувачів повної загальної середньої освіти й педагогічних працівників у 2023–2024 роках (7 клас), на ютуб-каналі ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»: https://znayshov.com/News/Details/prezentatsii_pidruchnykiv_dlia_7_klasu_heohrafiia

1. **Картографічні сервіси.** Використання картографічних сервісів (Google Maps або Google Earth) допомагає учням розвивати просторову уяву, краще розуміти географічні закономірності, розташування різноманітних географічних об'єктів. За допомогою цих сервісів можна вивчати топографію, прокладати й відстежувати маршрути, досліджувати різні країни, регіони світу.

2. **Як зробити урок цікавим і змістовним в умовах онлайн-навчання?** Пропонуємо онлайн-ресурси для використання на уроці, що сприятимуть не тільки розширенню знань, а й дозволять учням переключитися на інший вид діяльності.

<p>«Seterra Online» – понад 200 географічних завдань різного ступеня складності та відмінної тематики, що відображаються на зручно влаштованому інтерфейсі</p>	<p>https://www.geoguessr.com/quiz/seterra</p>	
<p>«Сім чудес України» – добірка відеоматеріалів про визначні місця України</p>		<p>https://7chudes.in.ua/</p>
<p>«Mapillary» – понад 200 географічних завдань різного ступеня складності та відмінної тематики, що відображаються на зручно влаштованому інтерфейсі</p>	<p>https://www.mapillary.com/?locale=uk_UA</p>	
<p>«Готові шкільні презентації на будь-який смак та тему» – авторські презентації з будь-яких предметів, які широко розкривають обрану тему</p>		<p>https://gdz4you.com/prezentaciyi/geografiya/</p>

<p>«Google Планета Земля» – визначення географічних координат об'єктів, їх висоти над рівнем моря, відстані між об'єктами тощо</p>	<p>https://www.google.com.ua/in tl/uk/earth/</p>	
<p>«Windy» – незвичайний інструмент для візуалізації прогнозу погоди, що надає найактуальніший прогноз погоди</p>		<p>https://www.windy.com/</p>
<p>Проект «Нова школа» – агрегатор мультимедійних навчальних матеріалів з усього світу</p>	<p>https://video.novashkola.ua/</p>	
<p>Захоплювальний документальний серіал показує нашу планету такою, якою її ніхто не бачив раніше...</p>		<p>https://uaserials.pro/6319- planeta-zemlya.html</p>

3. **Онлайн-джерела.** Використання онлайн-джерел, зокрема вебсайтів наукових журналів, географічних блогів, електронних карт, атласів, репозитаріїв географічних даних, дозволяє знайти актуальну, достовірну інформацію про географічні процеси та явища, окремі регіони й країни, природні умови та ресурси, інші аспекти географії. За їх допомогою школярі зможуть проводити дослідження і представляти їх результати:

<p>Цікава наука</p>	<p>https://www.youtube.com/channel/UCMIVE71tHEUDkuw8tPxtzSQ</p>	
---------------------	--	---

Експедиція Ukrainer		https://ukrainer.net
Колекція карт світу	https://worldmapper.org/	
Карты корисних копалин, сільського господарства, економіки, населення, релігій тощо		https://www.bouncymaps.com/
Світова мапа часу	https://24timezones.com/map_uk.php#/map	
Карты України		http://www.ua-maps.com
Карты National Geographic	https://www.nationalgeographic.com/maps/	

4. **Віртуальні екскурсії географічного спрямування.** Під час віртуальних екскурсій учні матимуть змогу відвідати віддалені місця, до яких складно або неможливо потрапити фізично. Вони можуть досліджувати національні парки, географічні пам'ятки або культурні центри через вебкамери, відео або 360-градусні зображення. Прикладами таких ресурсів є:

EarthCam	https://www.earthcam.com/	
Віртуальні тури Україною		https://discover.ua/virtual-tours
45 віртуальних подорожей Україною	https://life.pravda.com.ua/travel/2021/01/29/243805/	
Віртуальні подорожі національними природними парками України		https://lowcost.ua/national-parks-ua/
Занурення в океан, старовинні замки та Ватикан: підбірка віртуальних турів світу	https://bit.ua/2020/11/virtual-tours/	

5. **Географічні ігри й інтерактивні онлайн-застосунки.** Існують онлайн-ігри та онлайн-застосунки, що сприяють розвитку географічних знань: географічні вікторини, ребуси, хмари слів, ігри на відповідність, головоломки або ігри, у яких учні мають знайти географічне становище; позиція; ситуація; розташування географічних об'єктів на карті. Це може бути захоплювальною формою вивчення і закріплення навчального матеріалу. До таких ресурсів належать:

Seterra	https://www.geoguessr.com/seterra/	
Wordwall		https://wordwall.net/uk
Ребуси українською	http://rebus1.com/ua/	
Kahoot		https://kahoot.com/
Learningapps	https://learningapps.org/	

Також у цій групі є сайти й онлайн-платформи, за допомогою яких можна створювати найрізноманітніші тестові завдання для перевірки результатів навчання учнів з предмета.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році // Лист МОНУ від 17.05.2024 № 1/8722-24. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92154/.

2. Про організацію та проведення заходів з питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу на час літніх канікул // Лист МОНУ від 16.05.2024 № 1/8614-24. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92211/

3. [Підручники з географії, 7 клас. Нова українська школа.](#)

4. Презентації на YouTube-каналі ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». – Режим доступу :

https://znayshov.com/News/Details/prezentatsii_pidruchnykiv_dlia_7_klasu_heohrafiia